

Teories i història de l'educació

Codi: 101662

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació Social	OB	1	1
2500261 Pedagogia	OB	1	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: José Antonio Jordán Sierra

Correu electrònic: Josep.Jordan@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Joan-Carles Mèlich Sangrà

Prerequisits

Per aquesta assignatura es recomana la revisió dels temes bàsics de Filosofia del Batxillerat

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és introduir als estudiants a l'estudi de les principals teories de l'educació que tenen vigència en el món contemporani, així com mostrar l'evolució històrica d'aquestes teories i de la seva implementació.

En un primer bloc s'estudiarà el significat i el sentit de l'educació, la relació entre l'educació i la cultura occidental, el paper epistemològic de la pedagogia dins del conjunt de les ciències de l'educació; finalment es presentaran els models de les principals teories educatives i se'n farà una consideració crítica. A l'apartat històric s'estudiaran els moviments i els pedagogs que han estat històricament més rellevants i es ponderarà la seva vigència en el moment present.

Aquesta assignatura complementa altres matèries de primer curs ("Societat, ciència i cultura", "Contextos educatius", "Aspectes biopsicològics de la persona", i de segon curs "Bases sociopolítiques de l'educació") i posa els fonaments epistemològics de l'assignatura "Investigar en educació" (de segon curs) i els filosòfics i històrics de "Antropologia i filosofia de l'educació" (també de segon curs).

Competències

Educació Social

- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.

Pedagogia

- Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen situacions i propostes educatives i formatives.
- Comprendre els processos que es donen en les accions educatives i formatives i la seva incidència en la formació integral.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir els principals referents conceptuals i epistemològics que conformen les principals teories de l'educació.
2. Assumir de forma crítica la trajectòria històrica del pensament i l'acció educativa
3. Assumir de forma crítica la trajectòria històrica del pensament i l'acció educativa.
4. Comprendre els factors socials que intervenen en la gestació i desenvolupament de les actuals teories i corrents educatives.
5. Identificar i analitzar els episodis més rellevants de la història de l'educació i del pensament pedagògic.
6. Mostrar un pensament educatiu propi a partir del coneixement dels referents teòrics i històrics de l'educació.
7. Obtenir una visió històrica i crítica de l'evolució de la institució escolar per comprendre alguns dels factors que condicionen la seva renovació.
8. Reconèixer els principals problemes educatius i valorar les aportacions teòriques i pràctiques de renovació pedagògica que en el nostre país s'estan donant per afrontar-los.

Continguts

TEORIES DE

L'EDUCACIÓ

1. Concepte d'educació i pedagogia

1.1. Significat i sentit de l'educació

1.2. Protagonisme de l'educador

1.3. Concepte de pedagogia: art, ciència i tècnica

2. Actituds i disposicions fonamentals del educadors

2.1. La responsabilitat pedagògica

2.2. La esperança pedagògica

2.3. El tacte pedagògic

3. Alguns autors exemplificadors d'aquestes disposicions

3.1. Maria Montessori

3.2. Janusz Korczak

4.1 Homer, *L'Odissea*. La tragèdia grega.

4.2 Els sofistes: Protàgores.

4.3 Sòcrates

4.4 Plató, *La república*

5. Cristianisme i educació

5.1 Pau de Tars

5.2 Climent d'Alexandria

5.3 Agustí d'Hipona

6. La pedagogia moderna

6.1 Montaigne

6.2 Comenius

6.3 Rousseau, *Emili, o de l'educació*

7. La pedagogia marxista

7.1 Marx, *El manifest comunista*

7.2 Makarenko

8. La pedagogia anarquista

8.1 Ferrer i Guàrdia

9. L'educació contemporània

9.1 Paulo Freire i la pedagogia crítica

9.2 La ILE i Giner de los Ríos

9.3 L'educació al segle XXI

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'haplanificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

6.- Metodologia docent i activitats formatives

Activitats formatives	Hores	Metodologia ensenyament aprenentatge	Competències
--------------------------	-------	---	--------------

Presencial en gran grup	30	Classe magistral, pràctiques a l'aula, exposició de treballs individuals i grup, comentari de lectures, seminaris en grups reduïts.	G1.4/ G1.5/ EP1.7/ EP1.8/ EP2.3/ TF5.4/ TF5.3
Seminaris	15	Lectura i anàlisi de textos, realització i estudi de treballs individuals o grupals, reflexions escrites sobre les pràctiques, estudi personal	G1.4/ G1.5/ EP1.7/ EP1.8/ EP2.3/ TF5.4/ TF5.3/ G1.5/ EP1.7/ EP1.8

Activitats

Títol	Hores	Crèdits ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipo: Dirigides			
Activitat d'evaluació	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Presencial en gran grup	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Seminaris	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tipo: Supervisades			
Activitat supervisada	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Activitat Autònoma	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitat d'avaluació	0	0	1, 5, 7

Presencial en gran grup	30	1,2	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Seminaris	15	0,6	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Activitat supervisada	30	1,2	4, 8
Tipus: Autònomes			
Activitat autònoma	75	3	3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el quadrimestre mitjançant les activitats que es comenten en aquest apartat:

Per a poder superar la matèria s'han d'aprovar totes les activitats d'ambdues seccions. A partir d'una nota mínima de 5 en algú dels dos blocs, es pot començar a fer el promig entre totes les activitats d'avaluació proposades. Tanmateix, aquest promig haurà de ser una nota final mínima de 5 per tal d'aprovar -bo i considerant- els treballs pràctic (individual, i grupal) i la prova escrita (examen).

Les qualificacions obtingudes en cadascuna de les activitats avaluatives es lliuraran a l'estudiant en un màxim de 20/25 dies mitjançant la publicació dels resultats al Campus Virtual o a l'aula.

Per aprovar l'assignatura cal haver aprovat les dues parts de què consta la matèria. Els alumnes que hagin de recuperar alguna de les proves de seguiment tindran l'oportunitat de fer-ho en els dies que es programin per tal fin en les tutories.

La copia o plagi de material, tant en el cas dels treballs com en el cas dels exàmens, implicarà un zero en l'exercici.

La no presentació de qualsevol dels treballs obligatoris elimina l'opció de el "no presentat" en la convocatòria.

Igualment, també es considerarà, en un percentatge qualitatiu important, la capacitat de raonament de les idees principals en el examen i en els treballs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació en totes les activitats (individuals i grupals). A més a més, cada estudiant haurà d'expressar-se de manera fluida, amb correcció i mostrant domini en la comprensió dels texts acadèmics. En aquest sentit, una activitat podrà ser retornada (no avaluada) o, inclús, suspesa... si el professorat considera notablement insuficients aquests aspectes bàsics d'expressió verbal i, sobre tot, escrita en les proves d'avaluació i en els treballs (individual i grupal).

També es detallen a continuació les dates en que es faran els exàmens i la les entregues de les activitats individuals i/o grupals de treballs pràctics.

Concretament, pel que fa al Grup (1), titulació de Pedagogia (d'aquesta assignatura) el examen de la Primera Part es farà el dia 19 de novembre de 2020; i el examen de la Segona Part es farà el dia 21 de gener de 2021. En quant a la recuperació de tota la assignatura (per aquest grup de [1]) es farà el dia 4 de febrer de 2021.

Pel que fa al Grup (2), titulació d'Educació Social (d'aquesta assignatura) el examen de la Primera Part es farà el dia 10 de novembre de 2020; i el examen de la Segona Part es farà el dia 26 de gener de 2021. La recuperació de tota la assignatura (per aquest grup [2]) serà el dia 2 de febrer de 2021.

En quant a l'entrega dels treballs individuals i grupals, pel que fa al Grup (1), titulació de Pedagogia (d'aquesta assignatura), el dia de la entrega dels treballs individual i grupal de la Primera Part serà el 7 de gener de 2021... y el dia de la entrega dels treballs individuals i grupals de la Segona Part de la assignatura serà el 12 de gener de 2021. En quant a l'entrega dels treballs individuals i grupals, pel que fa al Grup (2), titulació d'Educació Social (d'aquesta assignatura), el dia de entrega d'aquests de la Primera Part serà el dia 12 de gener de 2021... i la entrega d'aquests treballs individuals i/o grupals de la SegonaPart de la assignatura serà el 14 de gener de 2021.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Proves de seguiment individual tipus examen	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Realització pràctica i presentació de treballs grupals	20%	0	0	2, 3, 4, 6, 8
Realització pràctica i presentació de treballs individuals	30%	0	0	3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

TEORIES DE L'EDUCACIÓ

Bauman, Z. (2007): *Els reptes de l'educació en la modernitat líquida*, Barcelona, Arcàdia

Duch, Ll. (1997): *La educación y la crisis de la modernidad*, Barcelona, Paidós

Meirieu, P. (1998): *Frankenstein educador*, Barcelona, Laertes

Rancière, J. (2003): *El maestro ignorante*, Barcelona, Laertes

Steiner, G. (2004): *Lecciones de los maestros*, Madrid, Siruela

Steiner, G./Ladjali, C. (2005): *Elogio de la transmisión. Maestro y alumno*, Madrid, Siruela

Van Manen, M. (1998). *El tacto en la enseñanza. Hacia una pedagogía de la sensibilidad*. Barcelona, Paidós

Van Manen, M. (2004): *El tono en la enseñanza. El lenguaje de la pedagogía*, Barcelona, Paidós

Van Manen, M. (2016); *Pedagogical Tact: Knowing What to Do When you Don't Know What to Do*, New York, Routledge.

HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ

Bowen, J. (1985). *Historia de la Educación occidental* (3 vols.), Barcelona, Herder

Foucault, M. (2005). *Hermenéutica del sujeto*, Madrid, Akal.

Marrou, H. I. (2004): *Historia de la educación en la Antigüedad*, Madrid, Akal.

Enllaços web

<http://www.sc.ehu.es/sfwsedhe/>

<http://www.iecat.net/institucio/societats/SHistoriaEducacioPaisosLlenguaCatalana/inici.htm>

http://www.inrp.fr/she/histed_accueil.htm